

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

29.04.2024. – 03.05.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

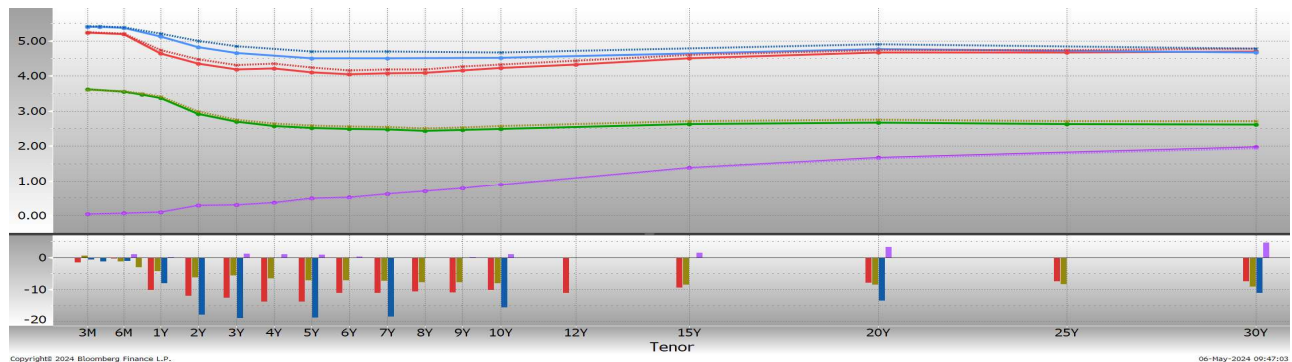
Сарајево, 06.05.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 29.04.2024. – 03.05.2024.****Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице**

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	26.4.24	-	3.5.24		26.4.24	-	3.5.24		26.4.24	-	3.5.24		26.4.24	-	3.5.24	
2 године	2,99	-	2,92	↘	4,99	-	4,82	↘	4,48	-	4,36	↘	0,29	-	0,29	→
5 година	2,59	-	2,51	↘	4,69	-	4,50	↘	4,24	-	4,10	↘	0,48	-	0,49	↗
10 година	2,58	-	2,50	↘	4,66	-	4,51	↘	4,32	-	4,22	↘	0,89	-	0,90	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubilllove

Доспијеће	Приноси			
	26.4.24	-	3.5.24	
3 мјесеца	3,630	-	3,650	↗
6 мјесеци	3,563	-	3,550	↘
1 година	3,437	-	3,388	↘

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 03.05.2024. године (пуне линије) и 26.04.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ОЕCD је објавио ажуриране прогнозе економског раста према којима се сада очекује глобални раст од 3,1% ове године и 3,2% у 2025. години, што је побољшање у односу на фебруарске прогнозе (2,9% и 3,0%, респективно). Ревизија навише у текућој години је вођена повећањем прогнозе раста у САД у истом периоду.

ЕВРОЗОНА

Приноси обавезница Еврозоне су у односу на претходну недјељу забиљежили пад дуж цијеле криве. Приноси њемачких обавезница су смањени између 6 и 8 базних поена, а приноси италијанских обавезница између 9 и 11 базних поена. Током недјеље приноси су биљежили волатилна дневна кретања. На почетку недјеље забиљежен је пад приноса, да би већ у уторак дошло до израженијег раста након објављених позитивних података о расту БДП-а и паду стопе инфлације у Еврозони. Ипак након празника су приноси у четвртак поново смањени након објављивања лошијих података о прерађивачком сектору у Еврозони. Додатни пад приноса је забиљежен на крају прошле недјеље под утицајем повећаних очекивања, да би циклус смањења каматних стопа Феда могао да започне прије краја ове године, а након што су објављени слабији подаци од очекиваних за тржиште рада.

Чланови УВ ЕСВ су још једном потврдили да је веома извјесно да у јуну ЕСВ да смањи каматне стопе, под претпоставком да не дође до већих промјена у економији. Ипак, за даља кретања каматних стопа већина њих

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

и даље указује на потребу за опрезност, односно да путања након јуна није извјесна. Као аргумент за то наводили су неизвјесност по питању раста плата (што може утицати на повећану инфлацију), геополитичке ризике и слично.

У најновијим прогнозама OECD-а је наведено да ће Њемачка наставити да “завлачи“ Еврозону. Повећана је прогноза економског раста Еврозоне на 0,7% ове године (претходно је прогнозирано 0,6%) и 1,5% следеће године (претходно 1,3%) јер нижа инфлација подстиче куповну моћ домаћинства и отвара пут за смањење каматних стопа.

Табела 3: Кретање економских индикатора за Еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.) АПР	2,4%	2,4%	2,4%
2.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.) АПР	2,6%	2,7%	2,9%
3.	Произвођачке цијене – Француска (Г/Г) МАР	-	-7,5%	-5,5%
4.	Произвођачке цијене – Аустрија (Г/Г) МАР	-	-6,3%	-6,4%
5.	Произвођачке цијене – Италија (Г/Г) МАР	-	-12,7%	-14,2%
6.	БДП – ЕЗ (Q/Q) прелим. I квартал	0,1%	0,3%	-0,1%
7.	БДП – Њемачка (Q/Q) прелим. I квартал	0,1%	0,2%	-0,5%
8.	БДП – Француска (Q/Q) прелим. I квартал	0,1%	0,2%	0,1%
9.	БДП – Аустрија (Q/Q) I квартал	-	0,2%	0,0%
10.	БДП – Италија (Q/Q) прелим. I квартал	0,1%	0,3%	0,1%
11.	БДП – Шпанија (Q/Q) прелим. I квартал	0,4%	0,7%	0,7%
12.	БДП – Белгија (Q/Q) прелим. I квартал	-	0,3%	0,3%
13.	БДП – Ирска (Q/Q) прелим. I квартал	-	1,1%	-3,4%
14.	РМІ индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.) АПР	45,6	45,7	46,1
15.	Индустријска производња – Француска (Г/Г) МАР	1,4%	0,7%	-0,6%
16.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г) МАР	1,2%	1,0%	-0,1%
17.	Малопродаја – Њемачка (Г/Г) МАР	-0,7%	-2,7%	2,2%
18.	Потрошња становништва – Француска (Г/Г) МАР	0,1%	0,5%	-0,7%
19.	Стопа незапослености – ЕЗ МАР	6,5%	6,5%	6,5%
20.	Стопа незапослености – Њемачка АПР	5,9%	5,9%	5,9%
21.	Стопа незапослености – Италија МАР	7,5%	7,2%	7,4%
22.	Стопа незапослености – Белгија МАР	-	5,5%	5,5%
23.	Стопа незапослености – Ирска АПР	-	4,4%	4,1%
24.	Стопа незапослености – Грчка МАР	-	10,2%	10,8%

САД

FOMC је на сједници завршеној у сриједу, у складу са очекивањима, задржао референтну каматну стопу у циљаном распону 5,25–5,50%. Одлука о задржавању референтне каматне стопе је донијета једногласно, а ово је уједно шести пут заредом да је Фед задржава на тренутном нивоу. Предсједник Феда Паувел је одбацио могућност повећања каматних стопа, ублажавајући забринутост да централна банка вјероватно неће моћи обуздати инфлацију. Паувел је поновио став да креатори монетарне политике желе да буду више увјерени да се инфлација смањује прије него што донесу одлуку о смањењу каматних стопа. Истакао је и да би креатори монетарне политике у другим земљама могли да смање каматне стопе брже од САД-а услед забринутости за успоравање економског раста. Фед је најавио смањење лимита везаног за куповине трезорских зариса на 25 милијарди USD са 60 милијарди USD мјесечно, док је задржао лимите везане за вриједносне парире осигуране хипотеком (MBS) на 35 милијарди USD. Према тренутним очекивањима тржишних учесника прво смањење каматних стопа би могло да услиједи у новембру, иако и септембар остаје могућност. Након објављивања лошијих података са тржишта рада у петак очекивања

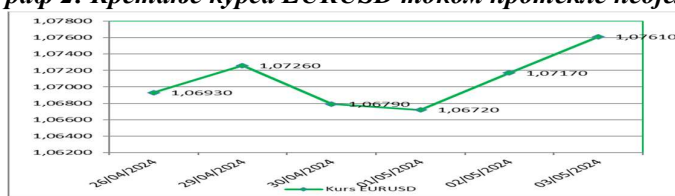
везана за смањење референтне каматне стопе Феда у овој години од стране тржишних учесника су повећана на 46 базних поена са 40 базних поена, колико су износила дан раније.

OECD је повећао прогнозу раста привреде САД на 2,6% за ову годину, у односу на претходно прогнозираних 2,1%. Међутим, очекује се да ће америчка економија успорити на 1,8% наредне године, нешто мање од претходно прогнозираних 1,7%.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс услужног сектора Ф	АПР	51,0	51,3
2.	ИСМ индекс услужног сектора	АПР	52,0	49,4
3.	Број захтјева за хипотекарне кредите	26. апр	-	-2,3%
4.	Трговински биланс (у млрд USD)	МАР	-69,8	-69,4
5.	Индекс потрошачког повјерења	АПР	104,0	97,0
6.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	27. апр	211.000	208.000
7.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	20. апр	1.790.000	1.774.000
8.	Стопа незапослености	АПР	3,8%	3,9%
9.	Промјена запослених нефармерски сектор	АПР	193.000	167.000
10.	Промјена запослених приватни сектор	АПР	165.000	223.000
11.	Промјена запослених прерађивачки сектор	АПР	5.000	8.000
12.	PMI индекс прерађивачког сектора Ф	АПР	49,9	50,0

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0693 на ниво од 1,0761.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Приноси обавезница Велике Британије су смањени између 10 и 14 базних поена током прошле недјеље.

OECD је ревидирао прогнозе економског раста Велике Британије на 0,4% за 2024. годину, што је смањење у односу на фебруарско предвиђање од 0,7%. Такође, предвиђа се да ће економски раст за наредну годину бити само 1,0%, у поређењу са ранијом прогнозом од 1,2%. То имплицира да ће економски раст Велике Британије заостајати за растом Француске и Њемачке следеће године. Очекује се и да ће Велика Британија доживјети бржи раст потрошачких цијена 2024. и 2025. године.

News је објавио да је БоЕ ревидирала своје процјене везане за укупне губитке који се очекују од куповине обавезница у оквиру програма квантитативних олакшица, предвиђајући да ће се губици материјализовати у наредној деценији. Ови губици, које су покрили порески обавезници, изазвали су политичку дебату. БоЕ предвиђа нето губитак од 85 милијарди GBP до 2034. године, у односу на претходну процјену од 80 милијарди GBP.

Планови министара у Великој Британији да смање бенефиције за појединце са дуготрајним инвалидитетом и другим здравственим стањима имају за циљ сузбијање ескалације социјалних издатака, предлажући прилагођавање подобности за индивидуалну помоћ (енг. Personal independence payments), коју тренутно прима 2,6 милиона радно способних одраслих особа. Премијер Сунак се залаже за ове промјене, наводећи као разлог злоупотребу система и заговарајући смањење ослањања на бенефиције. Директор финансијског регулатора (FCA) Ратхи је изразио скептицизам према приватним дионичким групама које представљају

системски ризик. Ратхи је нагласио важност свеобухватног разумијевања доказа прије имплементације регулаторних мјера.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI композитни индекс (финал.) АПР	54,0	54,1	52,8
2.	PMI индекс услужног сектора (финал.) АПР	54,9	55,0	53,1
3.	PMI индекс прерађивачког сектора АПР	48,7	49,1	50,3
4.	Промјена званичних резерви (у милионима USD) АПР	-	13,0	2.310
5.	Монетарни агрегат М4 (Г/Г) MAP	-	0,5%	-1,0%
6.	Нето потрошачки кредити (у милијардама GBP) MAP	1,5	1,6	1,4
7.	Број одобрених хипотекарних кредита (у '000) MAP	61,5	61,3	60,5
8.	Натионвиде индекс цијена кућа (Г/Г) АПР	1,2%	0,6%	1,6%

Током протекле недјеље GBP је депрецирала у односу на EUR па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,85599 на ниво од 0,85778. GBP је апрецирала у односу на USD па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,2493 на ниво од 1,2547.

ЈАПАН

У понедељак и петак финансијско тржиште у Јапану је било затворено због празника. Иако су се појавиле шпекулације о валутној интервенцији на девизном тржишту, како би се спријечила даља депрецијација JPY, званичне потврде о том није било. Дипломата Канда суздржао се од потврде валутне интервенције, али је нагласио спремност да се супротстави екстремним флукуацијама валуте, упозоравајући на штетне шпекулативне потезе и наглашавајући њихов негативан утицај на националну економију. Канда је указао на спремност Јапана да интервенише “24 часа, 365 дана“, с тим да свака девизна интервенција буде објављена до краја маја.

БоЈ је извјестила о значајном пројектованом смањењу биланса текућег рачуна за 7,56 билиона JPY (48,2 милијарде USD) због фискалних фактора попут издавања државних обавезница и плаћања пореза. Док је БоЈ недавно одлучила да задржи тренутну монетарну политику, указујући на наставак скоро нулте каматне стопе, наговјештаји гувернера Уедае и квартални извјештај указују на могућу серију повећања каматних стопа у наредним годинама, потенцијално почевши од јесени. Иако је JPY достигао најнижи ниво у односу на USD у посљедње 34 године усред фокуса тржишта на тренутну политику, аналитичари предвиђају постепено повећање референтне каматне стопе, са пројекцијама да ће достићи ниво од 1% до краја 2025. године.

ОЕCD је смањио своју прогнозу економског раста за Јапан на 0,5% у 2024. години са ранијих 1,0%, али је побољшао прогнозу на 1,1% у 2025. години са 1%, колико је прогнозирано у фебруару.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

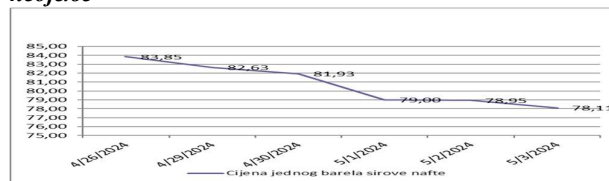
Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс прерађивачког сектора Ф АПР	49,9	49,6	48,2
2.	Стопа незапослености MAP	2,5%	2,6%	2,6%
3.	Малопродаја (Г/Г) MAP	2,4%	1,2%	4,7%
4.	Индустријска производња (Г/Г) П MAP	-6,3%	-6,7%	-3,9%
5.	Монетарна база (Г/Г) АПР	-	2,1%	1,6%

JPY је током протекле недјеље апрецирао у односу на EUR те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 169,31 на ниво од 164,72. JPY је апрецирао и у односу на USD те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 158,33 на ниво од 153,05.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 83,85 USD (78,42 EUR). Цијена нафте је током протекле недјеље свакодневно билежила смањење због ублажавања геополитичких ризика на Блиском истоку и неизвјесности око смањења каматних стопа. Почетком недјеље цијена нафте је смањена, јер су преговори о прекиду ватре између Израела и Хамаса у Каиру ублажили забринутост због ширег сукоба на Блиском истоку. ОПЕС предвиђа да ће глобална потражња за нафтом достићи ниво од 116 милиона барела дневно до 2045. године. Повећање залиха сирове нафте у САД, као и забринутост због упорне инфлације која утиче на очекивања смањења каматних стопа Феда наставили су утицати на смањење цијене овог енергента до краја недјеље. Према подацима које је објавило Министарство енергетике САД залихе сирове нафте су прошле недјеље порасле за 7,3 милиона барела, а фебруарска производња нафте забиљежила је највећи мјесечни раст у последње три године. Истовремено, Амерички институт за нафту (API) је саопштио су да залихе сирове нафте у САД прошле недјеље повећане за 4,9 милиона барела, супротно очекивањима смањења за 1,5 милиона барела. Упркос негативним ризицима Међународна агенција за енергију (IEA) предвиђа стабилан раст глобалне потражње за нафтом, подржавајући цијене. Очекује се да ће ОПЕС+ продужити смањење производње како би одржао дефицит понуде и потражње, иако и даље постоји забринутост због потенцијалних ограничења производње из шкриљаца у САД. Производња сирове нафте земаља чланица ОПЕС је у априлу остала релативно стабилна у односу на март уз мање флукуације међу њима. Крајем недјеље референтна вриједност нафте WTI је смањена на ниво близу 78 USD, што је најнижи ниво од средине марта, јер Хамас разматра привремени прекид ватре с Израелом, смањујући премију геополитичког ризика на цијене сирове нафте. Поред тога, ОПЕС је одржао радни састанак о рјешавању проблема прекомјерне производње нафте и креирању компензацијских планова за претходне вишкове. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 78,11 USD (72,59 EUR). Цијена нафте је смањена у односу на претходну недјељу за 6,85%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

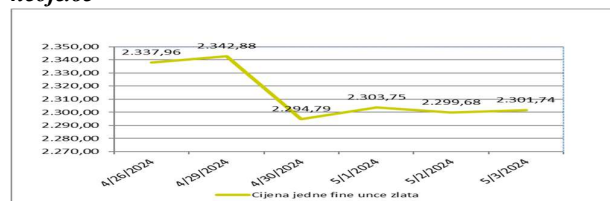
Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.337,96 USD (2.186,44 EUR).

Током протекле недјеље цијена злата је имала тренд смањења уочи ишчекивања одлука Феда. Највећи дневни пад од преко 2% је забиљежен у уторак. Према подацима World Gold Council-а јавне институције, посебно централне банке, додале су 290 тона злата својим званичним фондовима у II кварталу, док је Кина предводила куповину. Значајан дио ових аквизиција остао је непријављен, што је изазвало шпекулације о неоткривеним “тајним купцима”. Примијећено је да је јаз између јавно доступних података и властитих процјена истраживачке компаније Metals Focus био највећи у посљедње двије године. Неки аналитичари овогодишњи раст цијене злата од 12% приписују утицају ових “тајних купаца” међу централним банкама. Овај пораст куповина централних банака у I кварталу представља највеће повећање откада су се подаци почели пратити 2000. године и наглашава континуирану глобалну потражњу за златом као средством сигурног уточишта усљед економских неизвјесности. Једино смањење улагања у овај племенити метал је забиљежено код Централне банке Узбекистана (-14 тона). У извјештају World Gold Council-а за I квартал се, такође, наводи да је просјечна цијена злата достигла рекордних 2.070 USD по унци у наведеном периоду, што је повећање од 10% у односу на исти период претходне године и повећање од 5% на кварталном нивоу. Производња племенитог метала у рудницима је такођер порасла за 4% у односу на претходну годину, на ниво од 893 тоне, што је рекорд за I квартал. Западни инвеститори су показали снажну куповину злата уз уравнотежено узимање профита, док су источна тржишта показала снажну куповину у периоду пораста цијене.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.301,74 USD (2.138,96 EUR). Цијена злата је већ другу недјељу забиљежила пад, те је у односу на претходну смањена за 1,55%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.